

Caesar, eingehüllt in einen Teppich. В той час у Ніці перебуває Петер, вони зустрічаються на бал-маскарад, вдають, що не впізнають одне одного, але водночасно вирішують бути разом. Прийняття такого рішення означає продовження історії їхньої сім'ї. Рішення, яке прийняв Цезар, після зустрічі з Клеопатрою, вплинуло на розвиток історії, щонайменше, двох імперій і двох доль: його та Клеопатри. В свою чергу Борнмейєр порівнює себе з Цезарем – *Was Caesar konnte, kann auch Bornemeyer*. Іронія, як і в прикладі 1 базується на гіперболізації через порівняння: хто такий Цезар і хто такий Борнмейєр. Слід також звернути увагу і на те, що змінюються століття і віки, а роль жінки при вирішенні питань, незалежно від їх складності та важливості, залишається ключовою.

Іронія, яка присутня в останніх реченнях твору Х. Конзаліка «Гірко-солодкий сьомий рік», виражена через фразеологізм, який теж належить до прецедентних феноменів. Продемонструємо це на прикладі.

3. «*Wir sind ja verreist, Peter, Und wo sind wir?*»

«*Im siebenten Himmel unseres siebenten Jahres*,» Peter Sacher nickte [1, s. 190].

Після повернення з шеститижневої відпустки, Петер і Сабіна «перезавантажили» свої відносини, подивились по іншому на своє подружнє життя і один на одного. Кохання витримало випробування і вони вирішили усамітнитись на своїй віллі на березі Рейну, а на дверях з'явилась табличка: «*Bis auf weiteres verreist*». Прецедентне висловлювання – фразеологізм *im siebenten Himmel* у контексті діалогу між Петером і Сабіною трансформується: *im siebenten Himmel sein* (бути на сьомому небі, бути на вершині блаженства, відчувати надзвичайне задоволення і безмежне щастя) – *im siebenten Himmel verreist sein* (бути у від'їзді на сьоме небі, бути у від'їзді на вершині блаженства). Петер іронізує з ситуації шеститижневих подорожей, підкреслюючи, що, нарешті, вони «від'їхали» (*verreist sind*) туди, де були, але не помічали цього: «*Im siebenten Himmel unseres siebenten Jahres*».

Отже, як свідчить наше дослідження, іронія – складне багаторівневе явище, особлива форма емоційного, комічного, критичного відношення до дійсності. На прикладах ми продемонстрували створення іронічного ефекту з допомогою прецедентних феноменів: прецедентних імен Caesar і Cleopatra та відповідної прецедентної ситуації, а також прецедентного висловлювання – трансформованого фразеологізму *im siebenten Himmel verreist sein*. Для повного декодування прецедентних феноменів, а відповідно й іронії, яку вони передають, реципієнту необхідні певні фонові знання. У проаналізованих нами фрагментах твору Х. Конзаліка «Гірко-солодкий сьомий рік» у ролі прецедентних імен виступили весвітньовідомі імена Цезар та Клеопатра, відомий фразеологізм: бути на сьомому небі, що не викликало проблем із декодуванням, проте відсилення до прецедентної ситуації – транспортування Клеопатри, спонукало нас до пошуку інформації у історичних довідниках.

Перспективу подальших розвідок ми вбачаємо у дослідженні ситуативної іронії у творах німецької художньої літератури.

Література:

1. Болотнова Н. С. Коммуникативная стилистика текста. Словарь-тезаурус / Н. С. Болотнова. – Томск : Изд-во Томского гос. пед. университета, 2008. – 384 с.
2. Воробьева К. А. Специфика иронии среди других языковых средств комизма / К. А. Воробьева // Логический анализ языка. Языковые механизмы комизма. – М. : Изд-во «Индрик», 2007. – С. 201–206.
3. Ермакова О. П. Ирония и её роль в жизни языка / О. П. Ермакова. – Калуга : Изд-во КГПУ, 2005. – 202 с.
4. Иванова И. Н. Ирония в поэзии русского модернизма (1890-1910годы) / И. Н. Иванова. – Ставрополь : Изд-во СГУ, 2006. – 422 с.
5. Казанская Г. П. Некоторые стилистические приемы создания эффекта иронии в портретных характеристиках романа С. Ричардсона «Кларисса Гарлоу» / Г. П. Казанская // Вопросы стилистики английского языка. – 1980. – Вып. 155. – С. 47-52.
6. Калита О. М. Мовні засоби вираження іронії в сучасній українській малій прозі. Автореф. дис. канд. філол. наук / О. М. Калита. – К, 2006. – 23 с.
7. Красных В. В. Когнитивная база и прецедентные феномены в системе других единиц и в коммуникации / В. В. Красных, Д. Б. Гудков, И. В. Захаренко, Д. В. Багаева // Вестник МГУ. Сер. 9: Филология. – 1997. – № 3. – С. 62–75.
8. Лосев А. Ф. Ирония антическая и романтическая / А. Ф. Лосев // Эстетика и искусство. – М. : Искусство, 1966. – С. 54–84.
9. Петрова О. Г. Ирония и разные типы комического в художественном тексте. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.konferentia.com.ua/pages/view/349.
10. Походня С. И. Языковые средства и виды реализации иронии / С. И. Походня. – Киев : Наукова думка, 1989. – 128 с.
11. Селиванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / О. О. Селиванова. – Полтава : Довкілля – К, 2006. – 716 с.
12. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.lovestuff.ru/lovestory/ancient/114.html>.

Список джерел ілюстративного матеріалу:

1. Kosalik H. Bittersüßes 7. Jahres – München, Heyne, 1979. – 190 s.

УДК 811.111'42

А. В. Пахаренко,

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, м. Харків

ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ДИТЯЧОЇ АВТОРИТАРНОСТІ ТА ПРИМХИ: СПІЛЬНЕ ТА ВІДМІННЕ

У статті розглядаються лінгвістичні особливості прояву дитячого волевиявлення – авторитарності та примхи; аналізуються їх спільні та відмінні риси на комунікативному рівні в англомовному дитячому дискурсі у ситуації спілкування «дитина – дитина».

Ключові слова: англомовний дитячий дискурс, авторитарність, волевиявлення, дитяче спілкування, примха.

PAKHARENKO A.V. LINGUISTIC PECULIARITIES OF CHILD AUTHORITARIANNESS AND CAPRICE: COMMON AND DISTINCTIVE FEATURES

The article investigates peculiarities of child will expression in the forms of authoritarianism (which is understood as a wish of a person to secure his predominance and influence other interlocutors solely by putting pressure on them, bending them to his will, making them act in accordance with the addressant's wish) and caprice (viewed as an unexpected, groundless wish; a display of psychological disbalance; a whim; a folly). The focus of the article lies in highlighting common and distinctive features on the communicative level in the English child discourse in the 'child – child' communicative situation. Tracing the kinds of nonverbal components which are typical for the situations of authoritarianism and caprice and the way in which they influence the course of communication in the English child discourse are equally of special interest to us.

Key words: English child discourse, authoritarianism, will expression, child communication, caprice.

ЛИНГВИСТИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ПРОЯВЛЕНИЯ ДЕТСКОЙ АВТОРИТАРНОСТИ И КАПРИЗА: ОБЩЕЕ И РАЗЛИЧНОЕ

В статье рассматриваются лингвистические особенности проявления детского волеизъявления – авторитарности и каприза; анализируются их общие и различные черты на коммуникативном уровне в англоязычном детском дискурсе в ситуации общения «ребёнок – ребёнок».

Ключевые слова: англоязычный детский дискурс, авторитарность, волеизъявление, детское общение, каприз.

Надзвичайно високий темп розвитку сучасного суспільства та його все більше жорстке розшарування стимулюють інтерес дослідників до вивчення одного з притаманних йому стилів спілкування – авторитарного. Розвідки науковців у цьому річці зосереджувались на особливостях та проблемах спілкування дорослих комунікантів та особливостях їх волевиъявлення [1; 2; 4; 7; 12; 13], яке трактується як «здійснення вольового впливу адресанта мовлення на адресата з метою спонукати останнього до (не) виконання певних дій / (не) набуття стану, необхідних мовцеві / реципієнтові» [5].

Зважаючи на це, вважаємо **актуальним** зосередити нашу увагу на висвітленні специфіки дитячого волевиъявлення, що проявляється як примха і авторитарність. Їх обрано **об'єктом** дослідження; за **предмет** маємо аналіз співвідношення цих понять, виділення спільного та відмінного між ними у процесі реалізації в англomовному дитячому дискурсі.

Зважаючи на **мету** роботи дослідити лінгвістичні особливості прояву дитячої авторитарності та примхи у процесі комунікації, вважаємо доцільним надати тлумачення термінів згідно їх словникових дефініцій. Під авторитарністю розуміємо бажання утвердити свою владу та впливати на інших осіб включно шляхом вчинення тиску на співрозмовника, підкорення його своїй волі, примусу вчиняти так, як хочеться адресанту [7]. Іншими словами, це кероване, експліковане бажання до утвердження власної важливості, спрямоване на співрозмовника.

Авторитарність зазвичай досліджують у межах концепції авторитарної особистості, чією характерною рисою є бажання влади та агресивність. Поведінка такої особистості ґрунтується головним чином на твердженні, що відмінність у статусі та владі людини, а також використання цієї влади, є необхідними елементами функціонування суспільства [13]. А. Адлер дійшов висновку, що «авторитарну особистість характеризують прагнення до зверхності й особистої влади; характер людини формується під впливом її стилю життя, який закладається у дитинстві» [12]. Оскільки авторитарність виникає не лише через індивідуальну схильність, але й процес взаємодії особистості із суспільством, то прагнення до главенства виникають в дитині з раннього віку, та підтримуються у повсякденному спілкуванні дорослої людини [там само]. Положення, яке займає особистість у певному оточенні, внаслідок своєї переваги над іншими завдяки матеріальним, віковим або особистісним чинникам, та яке визнається іншими комунікантами, відображається у стилі її мовлення. У дитячій компанії авторитарних рис набувають манери спілкування найстарших або найсильніших представників:

(1) *The older kids sat on the bench facing Colette Turbot like Jesus' disciples.... Grant Burch told his servant Phelps to run and get him a peanut Yorkie and a can of Top Deck from Rhydd's shop, yelling after him, 'Run, I told yer!' to impress Tom Yew. Us, middle-rank kids, sat round the bench on the frosty ground [5, p. 6].*

Свідоме авторитарне мовлення використовується як засіб впливу для досягнення певного перлокутивного ефекту, як вербальними, так і невербальними засобами вираження [4]. Грант Берч демонструє свою владу серед підлітків – у нього є «слуга», який визнає його авторитет та мусить виконувати накази. Утвердження своєї «могутності» у компанії експлікується за допомогою наказу, який виражено простим, непоширеним спонукальним реченням (*Run*), та підсилено за рахунок категоричного егоцензованого речення-пояснення (*I told yer*), яке, беручи до уваги взаємовідносини двох хлопців, не підлягає обговоренню. Просодичний невербальний компонент (*yelling after him*) сприяє жаданій перлокуції – справленні враження на своїх «рівних» друзів – Колет Тербет та Тома Юв, які знаходяться разом із ним на лавці.

Однак, у протилежність до дорослого авторитарного стилю поведінки, для дитячого частою є алогічність та невмотивованість, зумовлена особливостями лідерського характеру та сконцентрованості на власному «я» [8]. Тому доводи і настанови адресанта можуть залишитись проігнорованими або відкинутими адресатом:

(2) *'I'm going to call him Mickey,' said Cory – a thousand candles behind his eyes because one small mouse would live to become his pet. 'It may be a girl,' said Chris, who flicked his eyes to check. 'No! Don't want no girl mouse-want a Mickey mouse!'*

'It's a boy all right,' said Chris. 'Mickey will live and survive to eat all of our cheese,' said the doctor [1, p. 154].

Маленький хлопчик Корі, керований власним бажанням завести собі кімнатного улюбленця, проявляє наполегливість у протистоянні думці старшого брата. За структурою репліки, які використовує дитина, прості – стверджувальні (*I'm going to call him Mickey; Want a Mickey mouse*) чи заперечні (*Don't want no girl mouse*). Уживання неповних простих речень, у яких спостерігаємо зниження мовного регістру (відсутність підмета, уживання декількох негативних конструкцій у межах однієї клаузи) є властивим дитині, яка, на думку В.Д. Девкіна, не має достатньо розвинутої мовної компетенції для коректного вираження думок та оформлення мовлення відповідно ситуації [6]. Категорична відмова від прийняття до уваги переконливих аргументів старших (*It may be a girl*), що проявляється за допомогою емоційно забарвленої заперечної частки *No!* значно підвищує ступінь категоричності слів дитини та допомагає змінити думку її співрозмовника.

При реалізації у спілкуванні авторитарних стратегій, як наприклад, авторитарного тиску, маніпулювання чи домінування [7], увагу на висловленні зосереджує на собі сполучник *or*, що служить конектором для клауз у складних реченнях. Він надає адресантові можливість логічно обґрунтувати вимогу чи наказ, а також пояснити можливі наслідки у разі їх невиконання. 5-річний хлопчик хоче, аби старша сестра взяла його із собою, коли буде залишати кімнату, в якій вони довгий час знаходились:

(3) *'You take me out or I'm gonna kick down the walls! [1, p. 62].*

У тій самій мірі вказує на причинно-наслідковий зв'язок речення і сполучник *and*. Заміняючи собою звичайне спонукальне речення, яке відкривається стверджувальним або заперечним присудком, він утворює парну конструкцію *'You + (not) verb and I/we will (not) + verb'*. Хоча таке словесне оформлення власного бажання здається менш категоричним, воно може по-різному впливати на співрозмовника – створювати ефект протекціонізму, сприяючи виявленню адресатом скритих смислів (*You tell me and I will 'protect you'*) та скороченню дистанції спілкування; або виражати погрозу, спонукаючи адресата до виконання вимог співрозмовника. Старший брат намагається випитати у молодшого, хто його ображає у школі, а після погрожує цим хлопцям жорстокою розпорою у разі невиконання його вимоги:

(4) *'You tell me who he is,' I said, straightening my slump-in back, 'and I'll sort him out';... 'You lay a finger on my brother,' I hissed, 'and I'll rip your legs off' [4, p. 45].*

На увагу заслуговує такий засіб вираження дитячої авторитарності як повтори. Повтори можуть бути представлені реплікою, яка складається лише із одного слова, таким чином демонструючи неналаштованість мовця на кооперативно спрямоване спілкування, не надаючи належної реакції на репліку-стимул:

(5) *'Do you know anything about your uncle?' 'No,' said Mary. 'Never heard your father and mother talk about him?' 'No,' said Mary frowning [2, p. 18].*

Поширеним явищем у дитячому мовленні є повтори простих імперативних речень, які допомагають дитині чіткіше висловити свою точку зору та відстояти її:

(6) *'Why don't you put a heap of stones there and pretend it is a rockery?' he said. «There in the middle,» and he leaned over her to point. 'Go away!' cried Mary. 'I don't want boys. Go away!' [2, p. 14].*

Адресат може апелювати до повторів цілих клауз або цілого складного речення:

(7) *Nigel's third dart hit the rim of the board and pinged off. He snapped. 'You're always turning people against me!' Red and furious. 'I hate you, bloody bastard!' 'Not a nice word, Nigel. Do you know what a bastard is, or are you parroting your playmates in your chess club again?' 'Yes, I do, actually!' 'Yes, you know what a bastard is, or are you parroting your playmates?' 'Yes, I know what a bastard is and you're one!' 'So if I'm a bastard you're saying our mother shagged another man to conceive me, right? So you're accusing her of playing away, are you?' Tears brimmed in Nigel's eyes [5, p. 37-38].*

Копіювання цілого висловлення співрозмовника набуває іронічного відтінку, створює негативний емоційний фон ситуації і підкреслює домінування одного мовця над іншим.

На відміну від дитячої авторитарності, примху трактують як несподіване, нічим не обгрунтоване бажання, вияв нерівноваженості; каприз, забаганку [11]. 14-річний Крістофер облаштував для своїх 5-річних сестри і брата гойдалку на горищі, з якого їм не можна виходити. Нагойдавшись, близнюки вдаються до істерики та вимагають піти на вулицю, хоча їм відомо, що брат не може виконати цього бажання:

(8) *The twins were seated on the swings, fanning back and forth and stirring up the dusty air, they were satisfied for, perhaps, three minutes. Then it began. Carrie started off. 'Take us out of here! Don't like these swings! Don't like in here! This is a baaad place!'*

No sooner did her wails cease than Cory's began. 'Outside, outside, we want outside! Take us outside! Outside!' And Carrie added her chants to his [1, p. 40].

Забаганку дитини виражено простими реченнями директивного характеру (*Take us out of here! Take us outside*) та неповними заперечними реченнями (*Don't like these swings! Don't like it here!*). «Підхоплення» надзвичайно емоційної, проте нелогічної вимоги Кері її братом-близнюком націлене додати вагомості словам та переконати старшого брата виповнити бажання дітей. Експресивності та значущості словам дітей надає їх просодичний супровідний елемент (*wailing, adding chats*).

Алогічність висловлення, свавільність та незрозумілість дій мовців для інших учасників, неготовність сприймати інформацію та адекватно реагувати на ситуацію відрізняють примху у дитячому спілкуванні від авторитарного стилю комунікативної поведінки. Не бажаючи погодитись із тим фактом, що сім'я разом із 5-річними близнюками Кері та Корі вже приїхала на станцію, звідки вони поїдуть до своєї бабусі, та має зійти з потягу, діти вдаються до істерики, пориваючись назад додому:

(9) *We followed Momma's advice and woke up the twins. We stood them on their feet and told them they would have to make an effort to walk, tired or not. We pulled them along while they whined and complained with sniffing sobs of rebellion. 'Don't wanna go where we're going,' sobbed a teary Carrie. Cory only wailed. 'Don't like walkin' in woods when it's dark!' screamed Carrie, trying to pull her tiny hand free from mine. 'I'm going home! Let me go, Cathy, let me go!' Cory howled louder. I wanted to pick Carrie up again but my arms were just too aching [1, p. 24-25].*

Залучення невербального каналу допомагає чинити тиск на адресата [10]; кінесичні (*pulling hands free*) та просодичні компоненти, а саме інтонаційне варіювання (*screaming, howling loudly, sobbing*), сприяють досягненню мети, яку ставить перед собою мовець, – маніпулювати своїм співрозмовником.

Для дитячої примхи притаманне інтенсивне поєднання вербальних і невербальних компонентів, а саме сильна емоційність, яка виражається в сльозах, істериках, високих інтонаціях, переході на крик та численними рухами (мімічними та жестовими). 11-річна Клавдія має вести за руку свого молодшого брата Кевіна зі школи, сьогодні її черга. Хлопчик невдоволений, і хоче, щоб його віддали старшому брату Стіву:

(10) *Claudia, who had been walking up ahead with Jamie, stopped short, ran back, grabbed Kevin's hand and started retracing her steps, pulling him along to the side and slightly behind.*

'I wanna walk with Stevie,' Kevin cried.

'That would be just fine with me, Kevin Brat,' Claudia answered. 'But today you happen to be my responsibility.'

'Whose responsibility am I next?' he asked.

'Wednesday starts Steve's turn,' Claudia answered.

'I wish it could be Steve's turn every week,' Kevin whined.

'You just may get your wish.'

....Kevin pouted all the way home [3, p. 16].

У наведеному прикладі вагомість невербальної складової перевищує вербальну. Кевін не може протистояти своїй старшій сестрі і вдається до своєї найбільш ефективно зброї – сліз. В основному це зумовлено тим, що дитина ще знаходиться на стадії свого становлення як мовець і відчуває потребу збільшення значущості своїх слів, та хоч якимось чином намагається виразити свою незгоду із тим, що відбувається. Використання слів *I wanna* та *I wish* вважаємо типовим маркером вираження дитячої примхи, які у комбінації з вищенаведеними невербальними компонентами допомагають дитині експлікувати своє бажання та досягти жаданого ефекту – змусити інших чинити на її користь. Невдоволення примхливого бажання хлопчика знаходить відображення у його комунікативно значущому мовчанні [3] (*pouted all the way home*), яке виражає його незгоду зі словами сестри.

До елементів, які зазвичай вказують на примху, належать дієслова, що виражають особисте уподобання / невподобання: *like, love, adore, hate, disgust*. Наприклад, 5-річна дівчинка Кері та її брат-близнюк, сидячи за столом разом зі своїми старшими братом Крісом та сестрою Кейті, відмовляються їсти приготовлену до Дня Подяки страву, бо та майже охолола, і вередують:

(11) *'Cathy, what's this lumpy and bumpy stuff that looks like Jell-O?'*

'It's cranberry salad. The lumps are whole cranberries; the bumps are pecan nuts; and the white stuff is sour cream. And, boy, was it good! It had bits of pineapple, too.'

'We don't like lumpy-bumpy stuff.'

'Carrie,' said Chris, 'I get tired of what you like and don't like-eat!'

'Your brother is right, Carrie. Cranberries are delicious, and so are nuts. Birds love to eat berries, and you like birds, don't you?'

'Birds don't eat berries. They eat dead spiders and other bugs. We saw them, we did. They picked them out of the gutters, and ate them without chewing! We can't eat what birds eat.'

'Shut up and eat,' said Chris, with a mouthful. Here we were with the best food (even if it was almost cold) since we'd come upstairs to live in this hateful house, and all the twins could do was stare down at their plates, and so far hadn't eaten a single bite! [1, p. 88].

Маленька Кері відмовляється їсти, кажучи, що їжа їй не до вподоби, таким чином дратуючи старшого брата своєю примхливістю. Після емоційної реакції брата та доводів старшої сестри Кейті, дівчинка продовжує стояти на своєму, переходячи до логічних міркувань для доведення своєї точки зору. Речення, які застосує дитина, здебільшого прості розповідні або заперечні та містять численні повтори головних членів речення (*Birds don't eat; They eat; We saw them, we did; Birds ate; We can't eat*). У ході розмови ситуація поступово набуває ознак авторитарного спілкування, що підтверджує логічна аргументація, до якої звертається дитина, реагуючи на вмовляння дорослого.

З огляду на проведений аналіз доходимо висновку, що примха та авторитарність подібні і перетинаються у тому, що вони є формами волевиявлення, завжди спрямованими на співрозмовника та розрахованими на відповідну реакцію зі сторони останнього на користь мовця; характерними є прості неповні розповідні та спонукальні речення, порушення конвенційних граматичних норм, зумовлені недостатньою мовною компетенцією; обидва поняття є проявом сконцентрованості на своїй особі, що відображається у мовленні використанням особового займенника 1-ї особи однини та множини, разом із поєднанням дієслів *want, wanna* та *wish*.

Відмінності полягають у вищій спонтанності та незапланованості примхи, яку, на відміну від авторитарності, складно пояснити та проаналізувати через відсутність адекватної аргументації (характерної для авторитарних маленьких мовців) та ситуативну алогічність мовлення дитини. Високий рівень ролі невербальних компонентів комунікації, в особливості експресивних (зведені брови, надуті губи, тупотіння ногами, плач, крик, завивання) також розрізніе окреслені поняття. Наявність дієслів, що вказують на особисті вподобання чи несподобання, так само характеризують дитячу примху.

Перспективним вважаємо подальше дослідження лінгвістичних особливостей вираження дитячої авторитарності на різних етапах формування мовної компетенції дитини, а також комунікативне втілення дитячої авторитарності у ситуації «дитина – дорослий».

Література:

1. Адорно Т. Исследование авторитарной личности / Т. Адорно // Под общей ред. В. П. Култыгина. – М. : Серебряные нити, 2001. – 416 с.
2. Барташева А. И. Взаимодействие невербальных и вербальных компонентов ситуации коммуникативного доминирования в англоязычном дискурсе : дис. ... кандидата филол. наук : 10.02.04 / Барташева Анна Игоревна. – Харьков, 2004. – 199 с.
3. Богданов В. В. Предложение и текст в содержательном аспекте / В. В. Богданов. – СПб. : Изд. Филол. фак. СПбГУ, 2007. – 279 с.
4. Волюйко Т. В. Авторитарный стиль коммуникации в институциональном академическом дискурсе / Т. В. Волюйко // Молодежь и наука: сборник материалов IX Всероссийской научно-технической конференции студентов, аспирантов и молодых ученых с международным участием, посвященной 385-летию со дня основания г. Красноярска. – Красноярск: Сиб. федер. ун-т, 2013. [Электронный ресурс]. – Режим дребжим доступа: <http://conf.sfu-kras.ru/sites/mn2013/section052.html>
5. Даскалюк О. Л. Мовні засоби волевиявлення у творах Лесі Українки / О. Л. Даскалюк // Лінгвостилістичні студії. – 2014. – Вип. 1. – С. 80–87.
6. Девкин В. Д. Немецкая разговорная речь. Синтаксис и лексика / В. Д. Девкин. – М. : Междунар. отношения, 1984. – 257 с.
7. Крючкова П. Г. Авторитарный дискурс (на матеріалі сучасної англійської мови). Дис. ... на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук : 10.02.04 / Крючкова Поліна Георгіївна. – К., 2003. – 193 с.
8. Пахаренко А. В. Вербалізація авторитарної поведінки дитини в англomовному побутовому діалогічному дискурсі / А. В. Пахаренко // Наукові записки. – Випуск 138. – Серія : Філологічні науки (мовознавство) Кіровоград: Видавець Лисенко В. Ф., 2015. – С. 227–231.
9. Седов К. Ф. Языковая личность в аспекте психолінгвістической конфликтологии [WWW-документ] URL www.vspru.ru/~axiology/libr/akd/autoref4.htm.
10. Солощук Л. В. Вербальні і невербальні компоненти комунікації в англomовному дискурсі / Л. В. Солощук. – Харків : Константа, 2006. – 300 с.
11. Тлумачний словник української мови E-Slovník [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eslovník.com/примха>
12. Adler W. A. The Science of Living / W. A. Adler. – Eastford : Martino Fine Books, 2011. – 266 p.
13. Fromm E. Escape from Freedom / E. Fromm. – New York : Holt Paperbacks; Owl Book ed., 1994. – 301 p.

Джерела ілюстративного матеріалу:

1. Andrews V. C. Flowers in the attic / V. C. Andrews. – Pocket Books (Simon & Schuster), 1979. – 389 p.
2. Burnett F. H. The secret garden / F. H. Burnett. – London: Penguin Books. – 290 p.
3. Konigsburg E. L. From the mixed-up files of Mrs. Basil E. Grankweiler / E. L. Konigsburg. – Walker Boks Ltd., 2003. – 125 p.
4. McEwan I. The Cement garden / I. McEwan. – Anchor, 1st Vintage International edition, 1997. – 160 p.
5. Mitchell D. Black Swan Green / D. Mitchell. – Sceptre, 2006. – 371 p.

УДК 811.111'373.26:481

О. В. Попова, О. С. Стовпак,
Сумський державний університет, м. Суми

БІБЛЕЇЗМИ VS ВУЛЬГАРИЗМИ – БАРОМЕТР СОЦІАЛЬНОЇ ОСВІЧЕНОСТІ

Стаття має на меті дослідити конотативно-забарвлені лексичні одиниці – біблеїзми та вульгаризми – у передвиборчому дискурсі США. Біблеїзми та вульгаризми представляють собою семантичну опозицію та взаємовиключність сфер вживання. Разом з тим, саме передвиборчий дискурс США здатен продемонструвати стирання такого чіткого розділу сфер уживання даних лексичних одиниць.

Ключові слова: біблеїзм, вульгаризм, конотація, мовна норма, передвиборчий дискурс США.

BIBLICAL EXPRESSIONS VS VULGARISMS – BAROMETER OF SOCIAL ACCOMPLISHMENT

The article deals with the research of connotatively charged lexical units in pre-election discourse of the USA. The connotatively charged lexical units to be considered are biblical expressions and vulgarisms. They present semantic opposition and have exclusive spheres of usage. This means that the sphere characterized by the usage of biblical expressions, for example, will never approve the usage of vulgarisms. Still the very pre-election discourse of the USA is capable to absorb both